

РІШЕННЯ

Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
з питання «Про науково-дослідну роботу молодих вчених та здобувачів вищої
освіти в університеті»

від 21 червня 2024 року, протокол №11

Заслухавши та обговоривши інформацію проректора з науково-педагогічної роботи Антона ПАНТЕЛЕЙМОНОВА щодо науково-дослідної роботи молодих вчених та здобувачів вищої освіти в університеті, Вчена рада **визначає** наступне.

В університеті успішно функціонує система забезпечення здійснення науково-дослідної роботи молодих вчених та здобувачів вищої освіти різних рівнів. Функціонують наукові школи, досвідчені науковці здійснюють наукове керівництво науково-дослідної діяльності молодих вчених та здобувачів вищої освіти різних рівнів, виступають наставниками та тьюторами для молоді. Налагоджено також діяльність студентського самоврядування, зокрема – в університеті функціонує Студентське наукове товариство та Рада молодих учених. Студенти та молоді науковці університету беруть участь у Всеукраїнських та міжнародних конкурсах наукових робіт, олімпіадах, долучаються до виконання науково-дослідних робіт, беруть участь у підготовці наукових публікацій: тез доповідей конференцій, наукових статей у фахових виданнях, а також виданнях, які реферуються міжнародними наукометричними базами (переважно – у співавторстві).

У 2023 році чисельність молодих учених університету складала 856 осіб, з них 18 докторів наук та 174 кандидати наук, 650 аспірантів, 14 докторантів. У 2019-2023 рр. молоді учені університету долучились до організації та проведенні міжвузівських квестів, університетських та загальноміських заходів, зокрема: фотовиставка «Lady science» з нагоди Міжнародного дня жінок і дівчат у науці (2021), «Пошуки скарбів науки» (2019-2023 рр.), «Наукові пікніки» (2019-2022 рр.), «Ніч науки» (щорічно), круглий стіл «Сучасні виклики перед молодістю наукою» (до Дня науки в Україні, щорічно). «Тиждень молодіжної науки Харківщини», «Ніч молодіжної науки Каразінського», конференція для аспірантів та докторантів університету «Ефективна аспірантура та докторантура». Щорічно в університеті проводиться I етап Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт.

За участі молодих науковців університету за період 2019-2023 рр. було опубліковано більше 100 монографій, в тому числі у закордонних видавництвах, 98 підручників та посібників. За участю молодих учених видано понад 4000 наукових публікацій у фахових виданнях України, збірках тез доповідей, журналах, що індексуються міжнародними наукометричними базами даних.

За останні 5 років молоді учені університету стали лауреатами премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень і науково-технічних розробок, щорічних премій Президента України для молодих учених, стипендій Кабінету

Міністрів України. На конкурс наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених МОН України було подано 28 проєктів, результативність наведена в табл. 1.

З метою заохочення за успіхи у науково-дослідній та інноваційній діяльності, університет надає матеріальну допомогу та заохочення студентам, які навчаються за державним замовленням за денною формою навчання. Зокрема, студентам призначаються бали за досягнення у науковій та науково-технічній діяльності, які враховуються при визначенні стипендіального рейтингу – участь в конференціях, публікація статей у фахових виданнях, виданнях, що входять до наукометричних баз, перемога у олімпіадах та конкурсах студентських наукових робіт.

Таблиця 1. Виконання НДР за конкурсом наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених

Тип роботи	2019		2020		2021		2022		2023		2024	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
Фундаментальні дослідження	0	0	1 096,6	1	1 881,7	2	1 732,6	2	800,0	1	2 800,0	3
Прикладні дослідження	3 262,5	6	2 732,2	6	1 485,7	2	875,3	1	950,0	1	0	0
Разом	3 262,5	6	3 828,8	7	3 367,4	4	2 607,9	3	1 750,0	2	2 800,0	3

1 Обсяг фінансування, тис. грн.

2 Кількість НДР

Також, за успіхи у науково-дослідній роботі студентів нагороджують дипломами та грамотами університету. Кафедри, наукові керівники, сприяють залученню студентів, що беруть участь у виконанні науково-дослідних робіт, конкурсах та олімпіадах до продовження навчання за освітньо-науковими програмами рівня PhD. На деяких факультетах/ІНІ функціонують дворічні програми ОНП магістерського рівня, орієнтовані на підготовку здобувачів рівня PhD.

До **проблемних** аспектів наукової діяльності молодих вчених та здобувачів вищої освіти в університеті слід віднести наступні.

1. Недостатня вмотивованість молоді у науково-дослідній діяльності, у тому числі – через низьку оплату праці та не престижність у сучасному українському суспільстві, має бути переглянуто сам «бренд науковця».

2. Найбільш талановиті молоді науковці залишаються працювати за кордоном або в секторі працевлаштування, який надає сталий і конкурентоспроможний фінансовий прибуток.

3. Науково-дослідна діяльність здебільшого не є основним видом діяльності студентів або молодих учених, тому має другорядне значення, може відкладатись через брак часу тощо.

4. Більшість наукових досліджень вимагає наявності сучасного парку коштовного обладнання.

5. Відбувається безумовне падіння попиту на навчання студентів за природничими напрямками підготовки.

6. Щорічно ускладнюються умови вступу до аспірантури та процедура захисту дисертацій.

Вчена рада ухвалила:

1. Посилити заходи профорієнтаційної роботи серед потенційних абітурієнтів університету.

Відповідальні: декани факультетів, директори навчально-наукових інститутів.

Термін виконання: травень 2025 р.

2. Залучати молодих вчених до формування заявок на міжнародні наукові гранти та до виконання таких грантів. Особливу увагу привернути до можливості закупівлі сучасного обладнання.

Відповідальні: декани факультетів, директори навчально-наукових інститутів, Управління міжнародних відносин.

Термін виконання: травень 2025 р.

3. Сприяти підготовці молодими вченими проектів конкурсу наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених.

Відповідальні: декани факультетів, директори навчально-наукових інститутів, науково-дослідна частина.

Термін виконання: травень 2025 р.

Голова Вченої ради

Тетяна КАГАНОВСЬКА

Учений секретар

Олена ФРІДМАН